

5. Гүтгэн доромжлох

Хуулийн төслийн 10-р зүйлд гүтгэн доромжлох үйлдэлд холбогдох хэд хэдэн заалт оржээ. Уг зүйлд зааснаар нэр төр, ажил хэргийн нэр хүнд, алдар хүнд гутаагдсан, хэвлэлээр гүтгэсэн асуудлаар нэхэмжлэл, гомдол гаргасан этгээд нь хэвлэлээр нийтлэгдсэн мэдээлэл үндэслэлгүйг болон өөрийн хохирсоныг нотлох үүрэгтэй.

Цаашилбал, төрийн албан хаагч, улс төрийн намын удирдлага нь нэр төр, ажил хэргийн нэр хүнд, алдар хүнд гутаагдсан тухай нэхэмжлэлийг зөвхөн хувь хүний нэрийн өмнөөс гаргана гэж заажээ.

Эрүүгийн хуулийн 110, 111-р зүйлүүдэд хүний нэр төрийг хамгаалах асуудлыг зохицуулсан байна. Уг хуулийн 110-р зүйлд хүний нэр төр, алдар хүндийг олон нийтийн хэвлэлээр санаатайгаар доромжлон гутаах гэмт хэргийг заажээ. Энэ гэмт хэрэгт хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хориос тавь дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох, эсхүл нэгээс гурван сар хүртэл хугацаагаар баривчлах ял шийтгэнэ.

Мөн хуулийн 111-р зүйлийн 1 дэх хэсэгт зааснаар хүний нэр төр, алдар хүндийг гутаах зорилгоор илт худал гүжирдлэг тараасан бол өмнөхтэй адилхан ял шийтгэнэ. Гүтгэлгийг олон нийтэд тараасан, эсхүл доромжлох, гүтгэх гэмт хэрэгт урьд нь ял шийтгүүлсэн этгээд үйлдсэн бол хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг тавин нэгээс нэг зуун тавь дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох, эсхүл гурваас зургаан сар хүртэл хугацаагаар баривчлах ял шийтгэнэ. Эцэст нь хүнд, онц хүнд гэмт хэрэгт холбогдуулан яллуулахаар гүтгэснээс хүнд хор уршиг учирсан бол хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг нэг зуун тавин нэгээс хоёр зуун тавь дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох, эсхүл хоёроос таван жил хүртэл хугацаагаар хорих ял шийтгэнэ.

Хуулийн төслийн 10-р зүйлийн гол дутагдал нь уг зүйл Эрүүгийн хуулийн бусдыг доромжлох, гүтгэх гэмт хэрэгтэй хэрхэн холбогдож байгаа нь ойлгомжгүй байгаа явдал юм. Ялангуяа 10-р зүйлээр Эрүүгийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэсэн зорилго байна уу гэдэг нь тодорхойгүй байна. Хэрэв 10-р зүйл Эрүүгийн хуулийг өөрчлөх зорилгоор хийгдээгүй бол уг заалт чухам ямар зорилготой, ач холбогдолтой вэ гэдгийг ойлгоход бэрх байна.

Хэрэв 10-р зүйл Эрүүгийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах гэж байгаа бол энэ зорилгодоо нийцүүлэн сайн боловсруулаагүй байна. Тухайлбал, 10-р зүйл нь гүтгэн доромжлох гэдэг нь зөвхөн үнэн эсвэл худал баримтад тулгуурлан хүнийг буруутгах тохиолдлууд байна гэж тооцож байна. Гэвч Эрүүгийн хуулийн 110-р зүйлд баримтад тулгуурлахгүйгээр хүнийг буруутгах тохиолдол байж болохыг заажээ. Үүнээс бүр чухал асуудал бол 10-р зүйлээр гүтгэн доромжлох үйлдлийг

гэмт хэрэгт тооцохгүй байх, түүнийг иргэний эрх зүйн асуудал болгон өөрчлөх зэргээр олон улсын эрх зүйн шаардлагад нийцүүлэх гэсэн зорилго алга.

Ядаж олон улсын эрх зүйд маш ноцтой гэж тооцогдож байгаа гүтгэн доромжлох гэмт хэрэгт хорих ял оноодог асуудлыг халах тухай ч санаа илэрхийлээгүй байна.

Зөвлөмж:

- Энэ хуулийн агуулгыг тодорхой болгож, 10-р зүйлээр Эрүүгийн хуулийн гүтгэн, доромжлох гэмт хэргийг халах зорилгоор өөрчлөн томъёолох.
- 10-р зүйлд зөвхөн бодит үнэнийг гуйвуулсан тохиолдолд хариуцлагад татагдана гэж ойлгогдохоор болгож өргөжүүлэх. Гүтгэн доромжлох үйлдлийг иргэний зөрчил гэж үзэх, бүр ядлаа гэхэд энэ гэмт хэргийн төлөө хорих ял оноодог явдлыг болиулах зорилготой болгох.